

nost': S: *frézarský* – F: *de fraiseur*; OB = dej S: *frézovať* – F: *fraiser*). Na druhej strane sa zvyrazňujú osobitosti slovotvornej derivácie v oboch jazykoch vyplývajúce z typológie. Kým slovenčina ako prevažne syntetický flektívny jazyk využíva ekonomickejšie jednoslovné deriváty vytvorené aglutináciou derivačných morféme ako slovotvorných formantov k slovotvorným základom, francúzština ako skôr analytický jazyk uplatňuje popri syntetických pripojených derivačných morféme (napríklad *fraiseur*, *fraiseuse*, *fraiser*, *fraisage* a pod.) i analytické formy s oddelenými derivačnými morféme (*de fraiseur* – *frézarský*), ako aj analytické kompozitá (*atelier de fraisage* – *frézareň*; *machine fraiser* – *frézka*). Prirodzene, slovotvorné hniezda od porovnaných základových výrazov sa nestotožňujú úplne svojím inventárom derivátov a ich rozloženie v štruktúre hniezda je takisto rozdielne, čo je nevyhnutným dôsledkom uplatňovania odlišných slovotvorných formantov, resp. širšie i slovotvorných postupov. Na ilustráciu uvádzame hniezda k vyššie rozoberaným pomenovaniám: S: *fréza* – F: *fraise*:

S: <i>fréza</i>	– <i>frézar</i> – <i>frézarka</i>	F: <i>fraise</i>	– <i>fraiseur</i> – <i>fraiseuse</i>
	– <i>frézar</i> – <i>frézarský</i>		– <i>fraiseur</i> – <i>de fraiseur</i>
	– tech. <i>frézka</i>		<i>fraiser</i> – <i>machine fraiser</i>
	– <i>frézovať</i> –		– <i>fraiser</i> – <i>fraisage</i> – <i>atelier</i>
	<i>frézovanie</i>		<i>de fraisage</i>
	– <i>frézovať</i> –		– <i>fraiseuse</i>
	<i>frézovačka</i>		
	– <i>frézareň</i>		

V nadväznosti na vnútroštruktúrovú analýzu i medzijazykovú konfrontáciu sa nám javí, že derivačný proces rovnakokoreňových galicizmov v slovenčine je samostatným integračným procesom prebiehajúcim v slovenskom systéme jazyka, pričom prvotná onomatologická hybridizácia základového transferovaného pomenovania (napríklad forma *fréza*) je akýmsi prechodným – hraničným javom medzi transferenciou a integráciou v pravom zmysle slova (chápanou ako adaptácia z hľadiska formy i významu v preberajúcom systéme, zahŕňajúcu prípadnú ďalšiu reštruktúraciu či readaptáciu na paradigmatickej i syntagmatickej osi). K podobnému záveru sa prikláňajú i viacerí autori príspevkov v zborníku *Folia Linguistica* (1988) a v súlade s nimi aj J. Furdík (1994), keď na s. 98 píše: „...v zmysle morfolologickej úpravy a zaradenia do skloňovacích a časovacích typov... v adaptačnom mechanizme sa intenzívne uplatňujú slovotvorné prostriedky. Nejde však o slovotvorbu v pravom zmysle slova, ale o využitie slovotvorných prípon ako flektivizačného prostriedku... ba ako prostriedku slovnodruhovej úpravy...“. Proces protikladný k rozširovaniu slovotvorných útvarov rovnakokoreňových derivátov v synchrónnom stave jazyka neregistrujeme, hoci štylistické kvalifikátory *zast.*,

arch., *zried.* signalizujú zníženú frekvenciu používania takto vyznačených výrazov, a tak možno očakávať časom aj ich prípadné úplné vymiznutie. Pri hlbšom časovom ponore do slovenčiny predpisovného obdobia v Historickom slovníku slovenského jazyka sme tak našli doklady na dnes už zaniknuté historizmy francúzskeho pôvodu, napríklad k súčasnému izolovanému výrazu *apanáž* jestvovalo i sprostredkované substantivizované trpné prídastie *apanážované* (franc. → nem) ako právnický termín na označenie osoby, ktorá dostáva dedičnú *apanáž*. Popri zachovanom archaickom slove *barbier* figurovala v lexike 18. storočia i *barbierňa* či *barbierneň* vo význame barbierska dielňa, officína.

3. Záver

V našom príspevku sme sa venovali problému slovotvornej motivácie špecifickej vrstvy slovnej zásoby slovenčiny – galicizmov. Poukázali sme na problém transparentnosti onomatologickej štruktúry takýchto pomenovaní a otázky slovotvornej motivácie sme sledovali na útvaroch rôznokoreňových i rovnakokoreňových derivátov v konfrontácii s ekvivalentnými jednotkami východiskového jazyka – francúzštiny. Výsledkom našich úvah bolo vyčlenenie dvoch fáz slovotvornej aktivity galicizmov, a to hybridizácie ako hraničného procesu medzi transferenciou a integráciou a slovotvorby v užšom zmysle ako súčasti integračného procesu.

Literatúra

- BENKOVIČOVÁ, J.: Metódy konfrontačnej lexikológie. In: Dolník, J. – Benkovičová, J. – Jarošová, A.: Porovnávací opis lexikálnej zásoby. Bratislava, Veda 1993, s. 26–39.
- BOSÁK, J. – BUZÁSSYOVÁ, K.: Východiská morfémovej analýzy. (Morfeematika. Slovtvorba.) Jazykovedné štúdie. 19. Bratislava, Veda 1985. 131 s.
- DOKULIL, M.: Tvoření slov v češtině I. Teorie odvozování slov. Praha, Nakladatelství ČSAV 1962. 264 s.
- DOLNÍK, J.: Prednášky z lexikológie na FF UK Bratislava v r. 1996.
- DOLNÍK, J.: Súčasný slovenský jazyk. Lexikológia. Seminárne cvičenia. Skriptum. Bratislava, Univerzita Komenského v Bratislave 1990, s. 52–75.
- Folia Linguistica, 22, 1988, č. 1–2
- Francúzsko a stredná Európa (1867–1914). Bratislava, Academic Electronic Press, 1995. 169 s.
- FURDÍK, J.: Integračné procesy pri lexikálnych prevzatiach. Jazykovedný časopis, 45, 1994, s. 95–102.
- FURDÍK, J.: Slovtvorná motivácia a jej jazykové funkcie. Levoča, Modrý Peter 1993. 199 s.